

Innst. 184 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 44 S (2011–2012)

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 83/2011 av 1. juli 2011 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EF) nr. 1150/2009, forordning (EF) nr. 1177/2009 og direktiv 2007/66/EF om offentlige anskaffelser

Til Stortinget

1. Sammendrag

EØS-komiteen fattet i sitt møte 1. juli 2011 vedtak om endring av EØS-avtalens vedlegg XVI (Offentlige innkjøp) ved innlemmelse av Kommissjonsforordning (EF) nr. 1150/2009 av 10. november 2009, Kommissjonsforordning (EF) nr. 1177/2009 av 30. november 2009, og Europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/66/EF av 11. desember 2007.

Ettersom gjennomføring i norsk rett av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/66/EF krever lovendring, ble beslutningen i EØS-komiteen tatt med forbehold om Stortingets samtykke til godkjenning, i samsvar med Grunnloven § 26 annet ledd.

Uoffisiell norsk oversettelse av beslutningen i EØS-komiteen, forordning nr. 1177/2009 og direktiv 2007/66/EF, følger som trykte vedlegg til proposisjonen. Forordning nr. 1150/2009 overleveres Stortinget som utrykt vedlegg. Vedlegget er også tilgjengelig elektronisk på <http://www.regjeringen.no>.

Som beskrevet ovenfor stiller det nye håndhevelsesdirektivet blant annet krav om at en oppdragsgiver som foretar en ulovlig direkte anskaffelse, skal ilegges nærmere angitte sanksjoner. Det gis imidlertid et unntak fra adgangen til å ilegges slike sanksjoner, der oppdragsgiver på nærmere vilkår har foretatt en såkalt frivillig intensjonskunngjøring. Den frivillige

intensjonskunngjøring er en ny type kunngjøring som påkrever et nytt standardskjema. Dette innføres nå med forordning nr. 1150/2009.

1.1 Nærmere om forordning nr. 1177/2009

Forordning nr. 1177/2009 gjelder endring av terskelverdiene for offentlige anskaffelser i direktiv 2004/17/EF (anskaffelsesdirektivet for forsyningssektorene), direktiv 2004/18/EF (anskaffelsesdirektivet for offentlig sektor) og 2009/81/EF (direktiv om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser). Direktiv 2009/81/EF er ikke innlemmet i EØS-avtalen ennå.

Ifølge prosedyren angitt i direktivene 2004/17/EF, 2004/18/EF og 2009/81/EF, fastsetter Kommissjonen en endringsforordning som pålegger justeringer i terskelverdiene fastsatt i euro. Med forordning nr. 1177/2009 fastsettes således nye terskelverdier for 2010 og 2011.

1.2 Nærmere om direktiv 2007/66/EF

Direktiv 2007/66/EF om endring av rådsdirektiv 89/665/EØF og 92/13/EØF med hensyn til forbedring av effektiviteten av klagebehandlingen ved tildeling av offentlige kontrakter (nytt håndhevelsesdirektiv) ble vedtatt i EU 9. januar 2008, med gjennomføringsfrist 20. desember 2009. Formålet med direktivet er å forbedre effektiviteten av klageprosedyrene i forbindelse med inngåelse av offentlige kontrakter.

Bakgrunnen for det nye direktivet er at EU-kommisjonen, gjennom høringer og EU-domstolens praksis, har avdekket en rekke svakheter ved de eksisterende nasjonale klageordningene. Særlig var det mange leverandører som mente at de eksisterende håndhevelsesreglene ikke alltid gjorde det mulig å rette opp feil i anskaffelsesprosessene. EU-kommisjonen identifiserte to hovedproblemstillinger: For det første var ikke de rettslige klagemulighetene før

kontrakt ble inngått tilstrekkelig effektive, og disse burde derfor styrkes. For det andre skulle ulovlige direkte anskaffelser bekjempes med sterkere midler.

Direktiv 2007/66/EF innfører flere nye materielle håndhevelsesregler. De tre hovedelementene er:

- en obligatorisk ventetid, såkalt karenperiode, fra oppdragsgiver meddeler sin beslutning om hvilken leverandør som skal tildeles kontrakt, til kontrakten faktisk kan inngås
- en suspensjonsplikt, slik at klage til håndhevelsesorganet i visse tilfeller medfører at oppdragsgivers adgang til å inngå kontrakt suspenderes
- nye sanksjoner for visse alvorlige brudd på anskaffelsesregelverket

Når det gjelder de nye sanksjonene, innføres det en plikt til å ilegge oppdragsgiver sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser. Sanksjoner skal også innføres for andre grove brudd på regelverket når det samtidig skjer brudd på bestemmelsene om karen og suspensjon. Endelig skal sanksjoner også innføres når kontrakter basert på rammeavtaler/dynamiske innkjøpsordninger tildeles i strid med prosedyrereglene.

1.3 Forholdet til norsk rett

Gjennomføring i norsk rett av direktiv 2007/66/EF krever endringer i lov om offentlige anskaffelser. Dette er nødvendig fordi suspensjonsplikten og de nye sanksjonene (sanksjonen «uten virkning», overtredelsesgebyr og avkortning av kontrakt) må hjemles i lov. Gjennomføring av direktivet vil også kreve en rekke endringer i forskrift om offentlige anskaffelser og forsyningsforskriften samt i forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser.

Ved kongelig resolusjon av 19. desember 2008 ble det oppnevnt et utvalg som skulle utrede og anbefale hvordan direktiv 2007/66/EF kan gjennomføres i norsk rett. Den 16. april 2010 ble utvalgets utredning, NOU 2010:2 Håndhevelse av offentlige anskaffelser, overlevert fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren. NOU 2010:2 ble sendt på alminnelig høring 16. april 2010 med frist for merknader 20. september 2010.

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet har 11. november 2011 fremmet en proposisjon til Stortinget med de nødvendige lovendringer til gjennomføring av direktiv 2007/66/EF, jf. Prop. 12 L (2011–2012) om endringer i lov om offentlige anskaffelser og kommuneloven.

1.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Gjennomføring av de nye reglene i direktiv 2007/66/EF kan føre til at noen anskaffelser tar noe lengre tid og således gi oppdragsgiver noen økte transak-

sjonskostnader knyttet til å gjennomføre en anskaffelse. Bestemmelsene om suspensjon og nye sanksjoner vil kunne få konsekvenser for håndhevelsesorganene, som må innføre og forholde seg til enkelte nye rutiner og mulige sanksjoner.

Samlet sett vurderes det slik at gjennomføring av direktivet likevel ikke vil medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige. Eventuelle økte kostnader forutsettes dekket innenfor gjeldende budsjetttrammer.

Innføring av de nye reglene kan også gi leverandørene noe økte kostnader knyttet til deltakelse i anskaffelsesprosesser og eventuelle klageprosesser.

Det legges til grunn at gjennomføring av forordning nr. 1150/2009 og 1177/2009 ikke vil ha økonomiske og administrative konsekvenser av betydning.

1.5 Konklusjon og tilråding

Gjennomføring av direktiv 2007/66/EF vil trolig føre til færre brudd på regelverket om offentlige anskaffelser, og gjennom dette bidra positivt til oppnåelsen av de mål som anskaffelsesregelverket skal fremme. Endringene innebærer blant annet innføring av mer byrdefulle sanksjoner, noe som gir oppdragsgiverne incentiver til å øke innsatsen for å holde seg innenfor regelverket. Endringene gir også styrket mulighet til å gripe inn og få rettet feil som er gjort underveis i prosessen, og til at dette kan skje på et tidligere tidspunkt. Endringsforslagene vil videre gi den gevinst at leverandører av varer og tjenester til det offentlige får større forutberegnelighet i form av økt mulighet til å få håndhevet sine rettigheter, noe som også vil gagne offentlige oppdragsgivere i form av bedre og billigere tilbud.

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet tilrår derfor innlemmelse i EØS-avtalen europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/66/EF av 11. desember 2007 om endring av Rådets direktiv 89/665/EØF og 92/13/EØF for så vidt angår forbedring av effektiviteten av klageprosedyrene i forbindelse med inngåelse av offentlige kontrakter (håndhevelsesdirektivet).

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og lederen Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Svein Flåtten og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti,

Rigmor Andersen Eide, viser til Prop. 44 S (2011–2012).

Komiteen viser i denne anledning til behandling av Prop. 12 L (2011–2012) Endringer i lov om offentlig anskaffelser og kommuneloven (gjennomføring av EUs håndhevelsesdirektiv i norsk rett) og til de respektive fraksjoners merknader i Innst. 185 L (2011–2012).

3. Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteens utkast til innstilling ble 9. februar 2012 oversendt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse. Utenriks- og forsvarskomiteen uttaler følgende i brev av 15. februar 2012:

«Utenriks- og forsvarskomiteen viser til næringskomiteens utkast til innstilling datert 9. februar 2012

og til de respektive partiers merknader vedrørende Prop. 44 S (2011–2012).

Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer slutter seg til næringskomiteens utkast til innstilling og har ingen ytterligere merknader.»

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 83/2011 av 1. juli 2011 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EF) nr. 1150/2009, forordning (EF) nr. 1177/2009 og direktiv 2007/66/EF om offentlige anskaffelser.

Oslo, i næringskomiteen, den 16. februar 2012

Terje Aasland

leder

Per Roar Bredvold

ordfører

